

A VÁROSLAKÓK FOLYÓIRATA

Pro Cultura Urbis díj 2007

XLI. évfolyam, 11. szám

megjelenik minden hónap 15-én

Alapítva: 1945

I–III. évfolyam: 1945–1947

Szerkesztő: Némethy Károly,
Lestyán Sándor

IV–XXVI. évfolyam: 1966–1988

Szerkesztő: Mesterházi Lajos,
Fekete Gyula, Vargha Balázs,
Jávor Ottó, Szabó János

Főszerkesztő:

Buza Péter

Olvasószerkesztő:

Saly Noémi

Szerkesztőbizottság:

Angelus Róbert,**Bojár Iván András** (Épített világ),**Buza Péter, Hidvégi Violetta,****Kirschner Péter,****N. Kósa Judit** (publicisztika),**Saly Noémi,****Sándor P. Tibor** (archív fotó),**Török András**

(Simplicissimus Budapestje)

Facebook oldalunk szerkesztője:

Vadász Ágnes

A szerkesztés műhelye

a Nagy Budapest Törzsasztal

A szerkesztőség levelezési címe:

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

budapestfolyoirat@summa-artium.hu

www.budapestfolyoirat.hu

Kiadja a Summa Artium Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Török András

1054 Budapest, Honvéd utca 3.

Telefon és fax: 318-3938

Lapigazgató: Szűcs Andrea

A BUDAPEST partnere

a Városháza Kiadó

Kiadóvezető: Csomós Miklós

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

1088 Budapest, Szabó Ervin tér 1.

Telefon: 411-5000

Terjesztés: Magyar Posta

Reklamáció: 318-3938

Tördelés: Görög Gábor

Nyomdai munka: Pharma Press Kft.

1033 Budapest, Szőlőkert utca 4/a

Telefon: 577-6300, fax: 577-6362

ISSN: 1785-590X

Nyilvántartási szám: 2.2.4/237/2004

Címlapon:

Ahogy lesz, úgy lesz! 1956

(2. oldal)

Fotó: RIC/9s

A hátsó borítón:

Zog Báránya

(8. oldal)

BUDAPEST

egy kétmillió nagyváros, így tanultuk legalábbis az iskolában. Aztán elröpült néhány évtized, és meg kellett tanulnunk egy új meghatározást: Budapest egy 2,7 milliós nagyváros, lakóinak egyharmada azonban nem a főváros területén él, hanem az őt körülvevő, sok tucat várost és falut magába foglaló, csaknem megyéni agglomerációs gyűrűben.

Budapest, ha úgy vesszük, immáron nem egy város, hanem nyolcvanegy.

A változás a szemünk láttára zajlott le. Míg a rendszerváltás előtt kivételes jelenség, hogy egy család a bevált munkahely vagy a jobb iskola kedvéért a budai II/A kerületrésznél távolabbi vidékekről is vállalja a napi ingázást, a kilencvenes évek végén a városiak hirtelen szétszóródtak olyan településekre, amelyeket korábban legfeljebb túrabakancsban kerestek föl. Fial családok ezrei letek friss levegőt, nyugalmas életet és megfizethető kertes házat a Pilisben és a Dunakanyarban, s a nyugdíj felé tartók tömegei adták fel a zajos belvárost vagy épp a panelt, hogy új otthon és olcsóbb mindennapokat találjanak, mondjuk Gyömrőn vagy Zsámbékon.

Ami persze nem meglepő, hiszen ugyanez zajlott le az európai és az amerikai nagyvárosok legtöbbje esetében, és senki sem akad fenn azon, hogy London, Párizs vagy Barcelona ma már vagy fél-száz kilométerrel kijebb kezdődik, mint ahol a város hivatalos közigazgatási határa. És ahogy hetven évvel ezelőtt Kispest vagy Újpest volt hivatalosan önálló, mégis ezer csappal Budapesthez kötődő város, úgy ma már csak az igazán szemfülesek képesek kapásból megmondani, hol végződik Óbuda és hol kezdődik Üröm.

Magától értetődő gondolat tehát, hogy Budapestnek és annak a nyolcvan településnek, amelyek az ott élőknek köszönhetően és a területükön működő vállalkozások természetéből fakadóan a főváros afféle védőgyűrűjének tekinthetők, a lehető legszorosabban együtt kell működniük. Elvégre nem is létezhetnek egymás nélkül: az őket összekötő utakat reggel az egyik, este a másik irányba áramló tömeg lepi el, polgáraik idejük egy részében itt, a fennmaradó órákban amott égetik a villanyt, folytatják a vizet, dobják el a szemetet, és ha az ország megpróbál a jövőbe nézni, és kitalálni, miféle beruházásokra lesz szükség ebben a régióban az elkövetkező tíz, húsz vagy harminc évben, akkor legfőképp azzal kell tisztában lennie, milyen átrendeződések, változások várhatók a főváros és agglomerációja viszonyában.

Ezért is meglehetősen meglehetősen, hogy az elmúlt tizenöt évben nemhogy bővültek volna, de inkább gyérültek azok a fórumok, amelyek az érintett nyolcvanegy település érdekegyeztetését szolgálhatnák. Az államigazgatást és a költségvetés működését vezérlő centralizáció láthatóan felülírja a szövetkezés logikáját, mi több, kioltja az alulról jövő kezdeményezéseket is. És valóban: egy olyan városban, ahol még a legnagyobb kerületek polgármesterei is arra panaszkodnak, hogy a szomszéd városrészsel sem jutnak gyakorlati ügyekben dűlőre, mert a praktikus szempontokat legyőzi a városállam szemlélet, mitől volna kézenfekvő, hogy ugyanők kezdeményezzék viszont a Perbállal vagy Gyállal való intézményes együttműködést?

Pedig valaminek történnie kell, hiszen már középtávon sem lesz működőképes az a régió, amely csak a központ szempontjaira ügyel, amikor a fejlesztésekről és a napi működésről dönt. Az utak vezetése és felújítása, az új hidak építése, a szemétbegyűjtés és -kezelés, az ivóvízszolgáltatás, a közösségi közlekedés mind olyasmi, amit nem lehet erőből megszabni – pontosabban lehet, de ez magában hordozza a súlyos hibák lehetőségét. Mert vegyünk csak egy példát: hogyan lehetne érdemben előre lépni a budapesti belváros tehermentesítése, az autóforgalom visszaszorítása ügyében, amíg nem vizsgáljuk meg alaposan, kik ülnek a dugóban pöfögő gépkocsikban, honnan jönnek, hová tartanak, és milyen intézkedés hatására, de főként miféle kompenzációért cserébe lennének hajlandók átszállni a közösségi közlekedés járműveire?

A Tarlós Istvánnak tett kormányígéret szerint a következő önkormányzati ciklusban feláll a testület, amelynek fő célja, hogy az állam és a főváros fejlesztési terveit egyeztesse, lehetőség szerint igyekezzen egyensúlyt teremteni az igények és a lehetőségek között. Nem volna talán még most sem késő újragondolni a grémium összetételét és hatáskörét, és bevonni a munkába az agglomeráció hat körzetét, valamint a döntéshozatalt is kiterjeszteni az érintett települések teljes körére, mind a nyolcvanegy önkormányzatra. Mindez nem lenne előzmény nélküli: a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, amely halványan visszaköszön a beígért testületben, a harmincas évek végétől már egyeztető fórumként szolgált Budapest és az akkori agglomeráció között is.

Ennek tető alá hozása nem lenne ördögösség, mindössze arra lenne szükség, hogy valaki, esetleg egy befolyásos csoport magára vállalja a meggyőzés és a szervezés feladatát. Jelszót a munkához egy régi könyv kínál, az a munka, amelyből több nemzedék „tanulta” a fővárost: Hazánk szíve,

NAGYBUDAPEST